

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 117/2018-115

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED], a obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 37. ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 254/2016-2268, 6 Co 255/2016 z 31. júla 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pred Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 13 C 141/2005 sa mesto Prešov (ďalej aj „žalobca“) domáhalo proti sťažovateľom určenia, že je vlastníkom nehnuteľností

nachádzajúcich sa v katastrálnom území [REDACTED]. Okresný súd rozsudkom z 5. júna 2013 návrh žalobcu zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Na základe odvolania podaného žalobcom krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 122/2013-1184 z 11. marca 2014 potvrdil rozsudok okresného súdu okrem výroku vo vzťahu k žalovanej v 68. rade – Slovenskej republike, kde predmetný rozsudok zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovatelia si uplatnili proti žalobcovi náhradu trov konania, o ktorých rozhodol okresný súd uznesením č. k. 13 C 141/2005-1363 z 26. mája 2014 tak, že sťažovateľom náhradu trov konania nepriznal. Na základe odvolania sťažovateľov krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 186/2014, 6 Co 187/2014 z 30. septembra 2014 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Na základe podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 409/2015 z 21. októbra 2015 obe uznesenia súdov nižšej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Následne okresný súd uznesením č. k. 13 C 141/2005-1937 z 30. augusta 2016 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu z 30. augusta 2016“) rozhodol tak, že sťažovateľom nárok na náhradu trov konania nepriznáva. Na podklade sťažovateľmi podaného odvolania proti označenému uzneseniu okresného súdu krajský súd napadnutým uznesením zrušil uznesenie okresného súdu z 30. augusta 2016 a vec mu vrátil na nové rozhodnutie. Ústavný súd na okresnom súde 29. januára 2018 zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu neevidujú.

Po odcitovaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu sťažovatelia uvádzajú:

«V konaní sme mali postavenie ako účastníci konania na strane žalovaných. My sme žalobu nepodali... Žaloba mesta Prešov sa ukázala ako neopodstatnená a nedôvodná. Ak žalobca takúto žalobu podal, musel znášať predpokladané riziká spočívajúce v tom, že v prípade neúspechu v konaní bude zaviazaný zaplatiť náhradu trov konania úspešnému účastníkovi. Podľa nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 176/2017 trovy konania plnia

dve významné funkcie, a to preventívnu a sankčnú. Prístup k súdnemu konaniu bez nutnosti akýchkoľvek výdajov so sebou nesie riziko jeho zneužívania. Proti takýmto prístupom by mala právna úprava trov konania pôsobiť preventívne; účastník konania, ktorý svojím protiprávnym konaním zapríčinil, že druhá strana musí brániť svoje práva v súdnom konaní, zásadne ponese sankciu v podobe povinnosti nahradiť trovy konania, ktoré jej takto vznikli pri procesnej obrane.

Prvoinštančný súd nám ako úspešným účastníkom nepriznal náhradu trov konania a v tomto smere krajský súd napadnuté rozhodnutie zrušil a uviedol, že naše odvolania sú čiastočne dôvodné. Napriek tomu, že v tomto štádiu súdy mali rozhodnúť nie o výške náhrady trov konania, ale o rozsahu priznaných trov, porušovateľ v odôvodnení uviedol, že podľa neho intenzita dôvodov hodných osobitného zreteľa je ovplyvnená aj otázkou výšky trov konania a v dôvodoch rieši otázku výšky - hodnoty úkonu právnej služby.

Ústava Slovenskej republiky v článku 47 ods. 3 garantuje rovnosť účastníkov v konaní pred súdom. Pod rovnakým postavením účastníkov možno rozumieť iba také procesné postavenie, ktoré zabezpečí spravodlivý proces. Požiadavka spravodlivého procesu v sebe obsahuje zásadu zaručujúcu pre každú stranu v procese mať možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane. Z týchto dôvodov nie je rozhodujúce, že žalovaným je Prešov ako tretie najväčšie mesto Slovenska. Aktívnym v spore bol žalobca a v spore proti nám bol neúspešným účastníkom. Napriek tomu, že bol zastúpený advokátom, bol viackrát poučený súdom k opatrnosti vo vedení sporu, v spore išlo o pozemky s vysokou hodnotou, tak ako to vyplýva zo znaleckého posudku. Právny zástupca napriek poučeniam súdu stále trval na žalobe. I súdny poplatok pri podaní žaloby bol zaplatený z hodnoty sporu v maximálnej výške sadzby v čase podania žaloby, a to vo výške 200.000,- Sk. Porušovateľ sťažnosťou napadnutým uznesením vyslovil záväzný právny názor, že v tejto veci pri rozhodovaní o výške hodnoty úkonu právnej služby treba vychádzať z faktu, že hodnota predmetu sporu sa nedá konštatovať. Tým vlastne zaviazal súd prvej inštancie, ako má vo veci ohľadom trov konania (ich výšky) rozhodnúť. Toto je však v rozpore s ustanoveniami § 262 ods. 1, 2 CSP.

Chceme zdôrazniť, že porušovateľ po našom odvolaní mal rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania, teda či máme alebo nemáme nárok na náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu. Napriek tomu sa porušovateľ po dôvodnom zrušení zaoberal

otázkou hodnoty úkonu právnej služby a hodnoty sporu, čím došlo k porušeniu nášho práva na spravodlivý proces. Zároveň porušovateľ prijal záväzný právny názor na otázku hodnoty predmetu sporu.

... Domnievame sa, že práve v našom prípade porušovateľ vo svojom rozhodnutí porušil princípy spravodlivého konania extrémnym spôsobom, pretože v záujme ochrany žalobcu - mesta Prešov pred následkami nesprávne podanej žaloby spočívajúcimi v náhrade trov konania v prospech úspešných účastníkov rozhodol nielen v rozpore s ustanoveniami CSP, ale aj ústavy.

Aj právny názor porušovateľa spočívajúci v tom, že hodnota predmetu sporu sa nedá konštatovať, je v rozpore so zaužívanou aplikačnou praxou a popiera princípy spravodlivého konania pred súdom. Žalobca sa totiž domáhal určenia vlastníckeho práva k pozemkom o rozlohe viac ako 17 ha. V súdnom konaní dokonca predložil geometrický plán, ktorým tieto pozemky mali byť identifikované. Nemôže byť predsa spor o tom, aká je hodnota pozemku, ktorý je predmetom sporu, naviac ak žalobca zaplatil súdny poplatok práve z hodnoty sporu.

To, že právny zástupca žalobcu nemá vedomosť o tom, kde sa pozemky nachádzajú, na veci nič nemení a neexistuje žiadna polemika o tom, čo bolo predmetom sporu.

Ďalej uvádzame, že je svojvoľné a ničím nepodložené tvrdenie porušovateľa (bod 17), že: „žalovaní okrem iného sami predurčili pristupovať k predmetu sporu ako neoceniteľnému“ keďže sťažovatelia súdu predložili ako znalecký posudok na stanovenie všeobecnej hodnoty pozemkov, ktorý vypracoval znalec [REDACTED] dňa 20. 01. 2013 pod č. 09/2013, ako aj znalecký posudok na stanovenie všeobecnej hodnoty stavby pozemnej komunikácie, ktorý vypracoval znalec [REDACTED] dňa 26. 10. 2008 pod č. 051/2008.

Vo vzťahu k tvrdeniu porušovateľa, že spor bol skončený len z procesných dôvodov a že žalovaní tvrdia, že predmet konania ani neexistuje, poukazujú sťažovatelia na skutočnosť, že sťažovatelia po tom, čo voči nim bolo konanie v predmetnej právnej veci vedenej na OS Prešov pod sp. zn. 13 C 141/2005 zastavené, podali na Okresnom súde Prešov samostatnú žalobu proti žalovaným: mestu Prešov a SR – Okresnému úradu Prešov, a to dňa 30. 07. 2014, v ktorom konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 285/2014, sa sťažovatelia

domáhajú o. i. určenia vlastníckeho práva k tým istým nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom sporu v posudzovanej právnej veci.

Ústavný súd už predsa judikoval, že vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. dôsledne rozlišuje situácie, kedy je predmet právneho sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi ocniteľný, a kedy nie (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci I. ÚS 119/2012).

Sťažovatelia s poukazom na princíp právnej istoty poukazujú aj iné rozhodnutie ústavného súdu SR, a to nález sp. zn. III. ÚS 638/2016 z 21. 02. 2017, ktorým ústavný súd v totožnej právnej veci, zrušil rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré nepriznali úspešným žalovaným náhradu trov konania.»

Sťažovatelia zastávajú názor, že krajský súd napadnutým uznesením hrubo porušil ich označené práva, jeho „*ponímanie normatívneho textu je potrebné považovať za prejav arbitrárnosti*“.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd ich sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne vo veci vydal tento nález:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľov vlastniť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na právnu pomoc podľa článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Co 254/2016-2268, 6 Co 255/2016 z 31. 07. 2017 porušené boli.

3. Uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Co 254/2016-2268, 6 Co 255/2016 z 31. 07. 2017 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu Prešov na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania, a to do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom predbežného prerokovania bolo posúdenie opodstatnenosti sťažovateľmi namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 ústavy, čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 37. ods. 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd v bode II svojho rozhodnutia zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 13 C 141/2005-1937 z 30. augusta 2016 a vec mu vrátil na nové rozhodnutie.

Podľa sťažovateľov k porušeniu nimi označených práv malo dôjsť tým, že krajský súd namiesto toho, aby rozhodol o ich nároku na náhradu trov konania, a v prípade kladného rozhodnutia aj o rozsahu tohto nároku, sa „zaoberal otázkou hodnoty úkonu právnej služby a hodnoty sporu“, čím „zaviazal súd prvej inštancie, ako má vo veci ohľadom trov konania (ich výšky) rozhodnúť“. Takýmto postupom krajský súd podľa ich názoru porušil ich právo na spravodlivý proces. Sťažovatelia nesúhlasia ani s právnym názorom krajského súdu, že hodnota predmetu sporu sa nedá konštatovať, a ani s tvrdením, že sami predurčili pristupovať k predmetu sporu ako neocenenému.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, resp. čl. 37 ods. 2 listiny každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť

zásadnú odlišnosť a prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne (II. ÚS 71/97, III. ÚS 470/2010, IV. ÚS 438/2010, IV. ÚS 195/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Rozhodovanie o náhrade trov konania je podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom, podľa názoru ústavného súdu porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05, IV. ÚS 248/08).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru týkajúcu sa rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania, podľa ktorej vo všeobecnosti platí, že pochybenia pri rozhodovaní o trovách konania spravidla nedosahujú samy osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní sťažností, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov v častiach, ktoré sa týkajú problematiky (náhrady) trov konania, t. j. problematiky, ktorá má vo vzťahu k predmetu konania pred

všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k prípadnému zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napríklad vtedy, keď zistí, že došlo k zásahu do základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) zvlášť extrémnym spôsobom, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k neprípustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

Ústavný súd zdôrazňuje, že ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne.

Krajský súd napadnutým uznesením v bode II svojho rozhodnutia zrušil uznesenie okresného súdu z 30. augusta 2016, ktorým okresný súd sťažovateľom náhradu trov konania nepriznal, a vec vrátil okresnému súdu na nové rozhodnutie. Krajský súd po preskúmaní uznesenia okresného súdu z 30. augusta 2016, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, a rešpektujúc názor najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho dospel k záveru, že odvolania sťažovateľov sú čiastočne dôvodné. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto: *«10. Skutočnosti, ktoré uviedol súd prvej inštancie ako dôvody hodné osobitného zreteľa, považuje odvolací súd za preukázané. Za osobitne dôležitú časť odôvodnenia považuje odvolací súd odôvodnenie o potrebe chrániť v demokratickej spoločnosti skutočné subjektívne právo a že žalovaní evidentne argumentačne účelovo lavírujú. Zdá sa však, že „v spore o trovy“, ktoré žalovaní uplatňujú v takej výške, že možno celkom spoľahlivo konštatovať obavy o ekonomicky neúnosnej súdnej ochrane dokonca jedného z najväčších miest Slovenskej republiky sa zo strany súdu prvej inštancie pomerne synergickým spôsobom jednostranne v neprospech žalovaných vypočítali okolnosti pre nepriznanie trov konania a že sa predsa len javí úplne nepriznanie trov ako nespravodlivé, keďže aj samotné mesto mohlo viac urobiť pre to, aby žalovaní nemali pocit, že sú v spore o neurčitom*

či neexistujúcom predmete sporu (napríklad včasné znalecké zameranie presnej časti predmetného zemského povrchu).

11. Vlastnícke právo zaväzuje a okrem iného každý by sa mal postarať o to, aby bol ako vlastník evidovaný v príslušnom verejnom registri a nebol registrovaný, ak je zápis nesprávny. To sledovalo aj mesto a evidentne si nenárokovalo na pozemky, ktoré úspešne žalovaní zreštituovali. Či k nezreštituovanej časti pôvodného urbárskeho majetku prešlo vlastnícke právo zo štátu na mesto, o tom sa vo veci samej ešte len bude rozhodovať a je treba vo svetle vyššie uvedeného hodnotiť pozitívne, ak mesto svoje záväzky z prípadného vlastníckeho práva napĺňa a sleduje so štátom správne usporiadanie evidenčných vzťahov v katastri. Je to v konečnom dôsledku len a len na prospech žalovaných, ktorí ak sa považujú za vlastníkov spornej plochy, tak im bude na prospech výsledok sporu medzi mestom a štátom.

12. Doterajší spor vo veci samej napriek tomu, že je medzi mestom a odvolateľmi právoplatne skončený, nič z vyššie uvedeného cieľa súdneho konania nevyriešil, skutočný vlastník sa neskonštatoval, nedokazovalo sa s cieľom zistenia skutočného vlastníka a ani sa nekonštatoval historický vývoj vlastníctva k sledovanému pozemku. Dokonca žalovaní tvrdia, že predmet konania neexistuje. Konanie skončilo zamietnutím žaloby pere nedostatok pasívnej legitímácie bez toho, aby sa zistilo, či niektorá strana sporu je alebo nie je vlastníkom. Po takomto výsledku žalovaní očakávajú od súdov, že sa im priznajú milióny za vedenie sporu o určenie vlastníckeho práva naviac k predmetu sporu, ktorí sami označujú za neurčitý či neexistujúci.

13. Súd prvej inštancie jasne opísal zmysel a cieľ súdneho konania, ktoré v demokratickej spoločnosti má byť o ochrane skutočného subjektívneho práva a odvolací súd sa s tým stotožňuje. Zdá sa však, že pri postoji žalovaných, že sú vlastníkami zatiaľ nie celkom zastabilizovaného predmetu sporu, možno očakávať, že spor žalovaných o skutočné právo s cieľom jeho zápisu v katastri možno v budúcnosti očakávať. A odvolací súd zastáva názor, že až vtedy v takomto spore možno pre žalovaných uvažovať o trovách v miliónových hodnotách, keďže sa javí možný predmet sporu ako vysoko hodnotný a odmena za úkon sa rapídne zvyšuje vzhľadom na vysoký počet účastníkov zastúpených advokátom. A teda až v takomto spore bude rozhodujúca hodnota predmetu sporu,

keď zo strany žalovaných bude sledovaná skutočná ochrana ich subjektívneho vlastníckeho práva vrátane jeho záznamu v katastri.

14. Predmetný spor skončil voči žalovaným vecne výlučne z procesných dôvodov, predmet sporu podľa samotného vyjadrenia žalovaných nebol určený, príp., neexistuje a je skutočne iluzórne zisťovať hodnotu sporu na účely trov konania. V konečnom dôsledku sa zdá, že aj preto žalovaní vyčíslili hodnotu sporu z pôvodnej pozemkovej parcely, ktorá prima facie nie je ako celok predmetom konania. Nemali by byť žiadne pochybnosti ako už odvolací súd uviedol, že zo strany mesta sa rozhodne nesledovalo vedenie konania k celému urbárskemu pozemku ako bol v dávnej minulosti v pozemkovej knihe evidovaný.

15. Ak sa o skutočnom predmete sporu vedie zo strany odvolateľov polemika, či vôbec existuje a je fakt, že doposiaľ nebol presne zistený, potom je ale treba tejto skutočnosti priradiť aj adekvátny procesný význam a to okrem iného ten, že sa hodnota predmetu sporu nedá zistiť. Iným slovami povedané neurčitý či neexistujúci predmet sporu sa nedá prirodzene ohodnotiť. O nič menej dôležité nie je ani skončenie veci samej len z procesných dôvodov bez riešenia otázky, kto je skutočným vlastným pozemku.

16. Ak je ale tomu tak, potom mal správne súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške hodnoty úkonu právnej služby vychádzať z faktu, že hodnota predmetu sporu sa nedá konštatovať. Nijako sa tým neprelomuje doteraz zaužívaná aplikačná prax, že v konaní o určenie vlastníckeho práva sa na účely odmeny advokáta vychádza zo skutočnosti, že sa predmet sporu dá zistiť. Z tejto názorovej línie odvolací súd vychádza, nijako ju nepopiera ale len pri určitom alebo existujúcom predmete sporu, čo samotní žalovaní existenciu predmetu sporu popierajú a v spore o presadzovaní skutočného subjektívneho práva.

17. Tým, ale žalovaní okrem iného, aj sami predurčili pristupovať k predmetu sporu ako neohodnotiteľnému, a to má relevanciu na účely aplikácie § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb... („Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak a) nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami“).

18. Zákon nemôže byť natolko kauzisticky, aby postihol všetky rozmanitosti života a to aj pokiaľ ide o otázku relevancie dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré nie sú nijako taxatívne uzavreté a ktoré môžu mať relevanciu na účely zmierňujúceho ustanovenia

§ 257 Csp. Intenzita dôvodov hodných osobitného zreteľa a to taká, že odôvodňuje aplikáciu ust. §257 Csp je podľa názoru odvolacieho súdu ovplyvnená aj otázkou výšky trov konania. Tak je to aj v predmetnej veci, keď z nezistiteľného predmetu sporu a navyše v spore skončenom len z procesných dôvodov je hodnota úkonu právnej služby podstatne až rapidne nižšia než aká by bola v prípade zistiteľnej skutočnej hodnoty predmetu sporu.

19. Odvolací súd v predmetnej veci berúc zreteľ na skutočnú hodnotu právnej služby nepovažuje dôvody uvedené súdom prvej inštancie za nevyhnutné na účely § 257 Csp. V prípade, že by sa malo pri priznávaní náhrady trov spojených so zastupovaním advokátom vychádzať z predmetu sporu, ktorý je konkrétny a ktorého hodnota sa dá zistiť, odvolací súd podporuje argumenty súdu prvej inštancie o potrebe aplikovať zmierňujúce ustanovenia § 257 Csp (pred tým 150 Osp.). Argument žalovaných, že predmetom sporu je celá pôvodná pozemnoknižná parcela, z ktorej celej si každý žalovaný jednotlivo uplatňuje náhradu trov konania, považuje odvolací súd až za absurdný a len potvrdzuje otázky nad nejasným predmetom sporu.

20. Vzhľadom na to, že nateraz v spore žalovaných možno dospieť k primeranej náhrade trov právneho zastúpenia, odvolací súd nepredložil Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na posúdenie súladu dotknutého právneho predpisu s Ústavou Slovenskej republiky, ktorý umožňuje priznať za pár úkonov právnej služby takmer 15.000.000,- miliónov eur a nijako nestanovuje administratívny strop pre odmenu advokáta v prípade spoločných úkonov právnej služby.

21. Odvolací súd sa teda v otázke náhrady trov odkláňa od názoru súdu prvej inštancie a preto sa uznesenie ruší a vec v časti trov žalovaných vracia na nové rozhodnutie (§ 389 ods.1 písm. b/ Csp)..

22. Úlohou súdu prvej inštancie bude zaoberať sa účelnosťou jednotlivých úkonov právnej služby a za účelné úkony priznať žalovaným náhradu vychádzajúcu z § 11 ods. 1 písm.a/cit. vyhlášky.

23. Vzhľadom na fakt, že odvolací súd vzhľadom na podstatne nižšiu výšku trov advokáta nepovažuje za dôvodné použiť zmierňujúce ustanovenia § 257 Csp, odpadol dôvod na ďalšie preverovanie okolností relevantných na jeho použitie vo svetle príkazu kasačného rozhodnutia dovolacieho súdu.

24. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 Csp).

25. *Vzhľadom na úmrtie pôvodne žalovaného v 3.rade, odvolací súd pripustil vstup jeho právnych nástupcov (§ 80 Csp).*

26. *Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.»*

Právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd poukazuje v tejto súvislosti na situáciu, v ktorej sa sťažovatelia nachádzajú po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu (13. septembra 2017). Vec sťažovateľov sa vracia na okresný súd a sťažovatelia budú mať možnosť v prípade, že nebudú súhlasiť s rozhodnutím prvostupňového súdu, opätovne

podat' odvolanie, o ktorom bude rozhodovať krajský súd. Konaním a následným rozhodnutím o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy by sa vedome vytvoril stav, keď by o veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (všeobecný súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci všeobecného súdu predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím všeobecných súdov ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľov odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ich ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2018